

భారత దిగ్గజ పుట్టబాలర్ సునీల్ ఛెట్రి జూన్ 6న ఆఖరి మ్యూజ్ ఆడాడు. 19 ఏండ్ల పుట్టబాలర్ కెరీర్ కు వీడ్కోలు పలికాడు. ఛెట్రి మొత్తం 151 మ్యూజ్ లు ఆడి, 94 గోల్డ్స్ చేశాడు. ప్రపంచ కప్-2026 ఆసియా జోన్ క్వాలిఫయర్స్ లో భాగంగా కోల్ కతాలోని సాట్లీ లేక్ స్టేడియంలో భారతీక ఆఖరి మ్యూజ్ ను కువైట్ లో ఆడాడు. ఈ మ్యూజ్ డ్రా గా ముగిసింది. భారత తరపున అత్యధిక అంతర్జాతీయ మ్యూజ్ లు ఆడిన ప్లేయర్ గా నిలిచాడు. 358 లీగ్స్ ఆడి 158 గోల్డ్స్ చేశాడు.

నేతాజీ నేతృత్వంలో స్వరాజ్య పోరాటం... భారత జాతీయ సైన్యం

- సుభాష్ చంద్ర బోస్ 1897 జనవరి 23న జన్మించాడు. జన్మస్థలం ఒడిశాలోని కటక్. ఇంగ్లండ్ లో ఉన్నత విద్యను అభ్యసించిన ఆయన ప్రతిష్టాత్మకమైన ఇండియన్ సివిల్ సర్వీసెస్ (ఐసీఎస్) కు ఎంపికయ్యాడు. భారత దేశానికి వచ్చిన తర్వాత సహాయ నిరాకరణ ఉద్యమం సందర్భంగా గాంధీజీ పిలుపును అందుకుని తన ఉద్యోగాన్ని వదిలేశాడు. స్వరాజ్య సమరంలోకి అడుగు పెట్టాడు.
- చార్లెస్ టిగార్డ్ హత్యకేసులో భాగంగా సుభాష్ చంద్ర బోస్ 1924లో జైలుకు వెళ్లాడు. 1925లో చిత్తరంజన్ దాస్ మరణం తర్వాత ఆయన బెంగాల్ నాయకుల్లో, కాంగ్రెస్ పార్టీ ప్రముఖ నాయకుల్లో ఒకరిగా అవతరించాడు. తర్వాత కాలంలో జవహర్ లాల్ నెహ్రూతో కలిసి కాంగ్రెస్ లో వామపక్ష భావజాలం ఉన్న నాయకుడిగా పేరు తెచ్చుకున్నాడు.
- మోతీలాల్ నెహ్రూ నివేదికలో పేర్కొన్న అధినివేత ప్రతిపత్తి (జోమీనియన్ స్టేట్స్) ని కాదని జవహర్ లాల్ నెహ్రూతో కలిసి పూర్ణ స్వరాజ్ కావాలని పట్టుబట్టాడు. అయితే తన ఆదర్శాలను అలా ఉంచి గాంధీజీతో నెహ్రూ సభ్యులందరూ నెరిపాడు. సుభాష్ చంద్ర బోస్ మాత్రం గాంధీజీతో విభేదాలను వ్యక్తిగత స్థాయిలో కూడా కొనసాగించాడు.
- ఈ క్రమంలో బోస్ 1937లో హరిపుర కాంగ్రెస్ అధ్యక్షుడిగా ఎన్నికయ్యాడు. ఆ తర్వాతి సంవత్సరం త్రిపుర కాంగ్రెస్ సమావేశంలో గాంధీజీ ప్రతిపాదించిన బోగరాజు పట్టాభి సీతారామయ్యను ఓడించి రెండో సారి అధ్యక్షుడయ్యాడు. దీంతో 'పట్టాభి ఓటమి నా ఓటమి' అని గాంధీజీ వ్యాఖ్యానించాడు.
- జర్మనీ-జపాన్ పర్యటన
  - ఇదే సమయంలో 1939లో రెండో ప్రపంచ యుద్ధం మొదలైంది. బోస్ యుద్ధంలో బ్రిటిష్ వారిని వ్యతిరేకించి, జర్మనీ నేతృత్వంలోని ప్రధాన కూటమితో కలవాలని అభిప్రాయపడ్డాడు. ఈ విషయాన్ని కాంగ్రెస్ ఎటూ తేల్చలేకపోయింది. పైగా సుభాష్ చంద్ర బోస్ కూడా తన కార్యక్రమాన్ని నియమించడంలో విఫలమయ్యాడు. తర్వాతి పరిణామాల్లో ఆయన కాంగ్రెస్ ను విడిచిపెట్టాల్సి వచ్చింది. తర్వాత పార్లమెంటులో పేరుతో సొంత రాజకీయ పార్టీని స్థాపించాడు.
  - బోస్ ను అనుమానించిన బ్రిటిష్ ప్రభుత్వం

1940, జూలై 2న ఆయనను అరెస్టు చేసింది. తర్వాత గృహ నిర్బంధంలో ఉంచగా, 1941, జనవరి 16న ఆయన దేశం విడిచి వెళ్లిపోయాడు. మొదట అష్టాని స్టాన్, తర్వాత రష్యా, అక్కడినుంచి జర్మనీ చేరుకున్నాడు.

జర్మనీ చేరుకున్న బోస్ అక్కడ బెర్లిన్ లో నాజీ నాయకుడు హిట్లర్ ను కలుసుకున్నాడు. బెర్లిన్ రేడియో ద్వారా బ్రిటిష్ వ్యతిరేక ప్రసంగాలు చేశాడు. జర్మన్ సైన్యానికి పట్టుబడ్డ భారతీయ సైనికులతో కలిసి అక్కడ ఇండియన్ లీజియన్ అనే సైన్యాన్ని తయారు చేశాడు.

అయితే భారతదేశ స్వతంత్రానికి సంబంధించి జర్మన్ నాయకుల నుంచి ఎలాంటి హామీ రాకపోవడంతో, బోస్ జర్మన్ జలాం తర్వాతి రహస్యంగా 1943, జూన్ 13 నాటికి జపాన్ రాజధాని టోక్యో నగరం చేరుకున్నాడు. అంతేకాదు జపాన్ ప్రధానమంత్రి టోజో నుంచి భారత స్వాతంత్ర్యానికి హామీ కూడా పొందగలిగాడు.

అప్పటికే జపాన్ సేనలు రెండో ప్రపంచ యుద్ధంలో సింగపూర్, ఇతర ఆగ్నేయ ఆసియా దేశాలను ఆక్రమించుకుని, భారత దేశం వైపు పురోగమిస్తున్నాయి. ఈ క్రమంలో పట్టుబడిన భారతీయ సైనికులతో కెప్టెన్ మోహన్ సింగ్ అప్పటికే భారత జాతీయ సేన (ఇండియన్ నేషనల్ ఆర్మీ) ను ఏర్పాటు చేశాడు. అయితే మోహన్ సింగ్ ను జపాన్ ప్రభుత్వం అరెస్టు చేయడంతో ఇది నిజరూపం దాల్చలేదు.

ఆజాద్ హింద్ ఫౌజ్

- 1943, జూలై 2న సింగపూర్ చేరుకున్న

బోస్ కు అక్కడ సాదర స్వాగతం లభించింది. అక్కడే ఆయన రాస్ బిహారీ బోస్ స్థాపించిన ఇండియన్ ఇండిపెండెన్స్ లీగ్ బాధ్యతలను స్వీకరించాడు. ఈ సందర్భంగా ఆయన తాత్కాలిక భారత ప్రభుత్వం ఏర్పాటుతుందని, భారతదేశ స్వాతంత్ర్యానికి భారత జాతీయ సేనను నడుపుతానని ప్రకటించాడు.

- అలా 1943, జూలై 5న ఆజాద్ హింద్ ఫౌజ్ ఏర్పాటైంది. బోస్ చలో ఢిల్లీ నినాదం ఇచ్చాడు. తర్వాత అదే ఏడాది అక్టోబర్ లో బోస్ ప్రభుత్వాధినేతగా, సర్వసైన్యాధ్యక్షుడిగా తాత్కాలిక భారత ప్రభుత్వం ఏర్పాటు చేశాడు. ఇందులో ఏసీ ఛటర్జీ ఆర్థికమంత్రిగా, ఎస్ఎ అయ్యర్ ప్రచార, సిద్ధాంతకర్తగా, లక్ష్మీ స్వామినాథన్ మహిళా వ్యవహారాలకు బాధ్యులుగా నియమితులయ్యారు.
- తాత్కాలిక ప్రభుత్వం ఆధ్వర్యంలో బ్రిటిష్ వారికి వ్యతిరేకంగా పోరాటానికి సిద్ధం కావాలని బోస్ భారతీయులందరికీ పిలుపునిచ్చాడు. ఈ ప్రభుత్వాన్ని జర్మనీ, జపాన్, ఇటలీ, క్రోయేషియా, థాయ్ లాండ్, బర్మా, ఫిలిప్పీన్స్, మంచూరియా గుర్తించాయి.
- జపాన్ సైన్యాల తాము ఆక్రమించిన అండమాన్ నికోబార్ దీవులను 1943, నవంబర్ లో బోస్ కు అప్పగించాయి. ఆయన వాటికి షహీద్, స్వరాజ్ దీవులు అని పేరుపెట్టాడు.

భారతవైపు పురోగమనం

- తర్వాత బర్మాకు చేరుకున్న బోస్ తన సేనలకు శిక్షణ అవసరమన్న విషయాన్ని గుర్తించాడు. ఈ క్రమంలో గాంధీ బ్రిగేడ్ (దీనికి తానే స్వయంగా నేతృత్వం వహించాడు),

గ్రూప్-1 ప్రత్యేకం ఇండియన్ హిస్టరీ

జవహర్ బ్రిగేడ్, సుభాష్ బ్రిగేడ్ (షానవాజ్ ఖాన్ నేతృత్వం), రాజీ రూపి బ్రిగేడ్ (లక్ష్మీ స్వామినాథన్) లను ఏర్పాటు చేశాడు. అంతే కాదు భారత జాతీయ సేన నిర్ణయాల్లో జోక్యం చేసుకోవడం జపాన్ వారిని ఒప్పించాడు.

- బర్మా రాజధాని రంగూన్ నుంచి 1944, ఫిబ్రవరిలో సుభాష్ బ్రిగేడ్ రెండు విభాగాలుగా రెండు మార్గాల నుంచి భారతదేశం వైపు కదిలింది. మే నెలకల్లా బర్మాలోని కలాదన్ లోయ వైపు నుంచి నాగాలాండ్ లోని కాక్స్ బజార్ కు దగ్గర్లోని హూడాక్ పోస్ట్ వద్ద భారత జాతీయ సైన్యం భారత భూభాగంలోకి అడుగుపెట్టింది. మరో దశం రంగూన్ నుంచి మాండల్ మీదుగా కదిలి కలేవా చేరుకుంది. 1944, మే నాటికి ఈ దశం బ్రిటిష్ సైన్యాన్ని ఓడించి కొహిమాను తమ అధీనంలోకి తెచ్చుకుంది.
- జూన్ నెలలో బ్రిటిష్ సైన్యం నుంచి ప్రతిదాడి మొదలుకావడం, అదే సమయంలో వర్షాలు కురవడంతో భారత జాతీయ సైన్యం మళ్ళీ బర్మా వైపు కదిలేలా పరిస్థితులు మారిపోయాయి. పులి మీద పుల్లలా పసి ఫిక్ ప్రాంతంలో జపాన్ సైన్యాలకు బ్రిటిష్, అమెరికా మొదలైన దేశాల కూటమి సైన్యాల నుంచి ప్రతిఘటన ఎదురైంది. దాంతో భారత జాతీయ సైన్యానికి జపాన్ సహాయం కూడా ఆగిపోయింది.
- మరోవైపు ఈశాన్య భారతదేశపు కొండప్రాంతంలో యుద్ధం కొనసాగించడం కూడా కష్టంగా మారిపోయింది. అలా భారత జాతీయ సైన్యం ఇంఫాల్ ముట్టడి విఫలమై పోయింది. చివరికి 1945, మే నెలలో బ్రిటిష్ సైన్యాల జపాన్ నుంచి బర్మాను తిరిగి ఆక్రమించుకున్నాయి.
- అదే ఏడాది ఆగస్టులో జపాన్ లోని హిరోషిమా, నాగసాకి నగరాల మీద అమెరికా అణుబాణం జరపడంతో జపాన్ లొంగిపోయింది. ఆగస్ట్ 18న సుభాష్ చంద్ర బోస్ విమాన ప్రమాదంలో ప్రాణాలు కోల్పోయా

డని తెలుస్తున్నా, ఇప్పటికీ ఆ వార్త చర్చనీయాంశంగా మిగిలింది.

- ఎర్రకోట విచారణ
- జీఎస్ ధిల్లాన్, పీకే సెహగల్, షానవాజ్ ఖాన్ నేతృత్వంలోని లొంగిపోయిన భారత జాతీయ సైన్యం అధికారుల మీద బ్రిటిష్ ప్రభుత్వం ఢిల్లీలోని ఎర్రకోటలో విచారణ జరిపింది. ఈ ముగ్గురు భారతదేశ మూడు ప్రధాన మతాలైన సిక్కు, హిందూ, ఇస్లాం మతాలకు చెందినవారు కావడం విశేషం. వీరి విడుదల కోసం దేశమంతటా ప్రదర్శనలు, నిరసనలు జరిగాయి.
  - సుభాష్ చంద్ర బోస్ విధానాలతో విభేదించిన నప్పటికీ కాంగ్రెస్ కూడా ఈ విషయాన్ని తీవ్రమైనదిగానే పరిగణించింది. ప్రభుత్వానికి ప్రతివాదులుగా భూలాభాయ్ దేశాయ్, జవహర్ లాల్ నెహ్రూ, మహమ్మద్ అలీ జిన్నా, తేజ్ బహదూర్ సప్తా, అనఫ్ అలీ ముందుకువచ్చారు.
  - కాంగ్రెస్ కూడా ఐఎన్ఎ విచారణ అంశం మీద దేశవ్యాప్తంగా ప్రజలను చైతన్యం చేసింది. ఇంకా ఐఎన్ఎ నిధిని కూడా ఏర్పాటు చేసింది. ప్రజలు ఈ నిధికి తమకు తోచిన మొత్తంలో విరాళాలు ఇచ్చారు. 1945 నవంబర్ 5-11 తేదీల మధ్య ఐఎన్ఎ వారం పాటించారు.
  - దేశవ్యాప్తంగా జరిగిన సమావేశాల్లో పాల్గొలకు అతీతంగా అందరూ తమ సంఘభావాన్ని ప్రకటించారు. దీంతో పీకే సెహగల్, జీఎస్ ధిల్లాన్, షానవాజ్ ఖాన్ కు విధించిన మరణ శిక్షను రద్దుచేస్తూ అప్పటి గవర్నర్ జనరల్ లార్డ్ వెవేల్ వారికి క్షమాభిక్ష ప్రసాదించాడు.
- ఆజాద్ హింద్ ఫౌజ్ ప్రాధాన్యం
- వనరులు తక్కువగా ఉండటం, సైన్యం పరిమితంగా ఉండటం, శిక్షణ తగినంతగా లేకపోవడం, జపాన్ సహకారం మీద ఆధారపడటం లాంటివి భారత జాతీయ సైన్యం తన పోరాటంలో విఫలమయ్యేందుకు ప్రధాన కారణాలుగా కనిపిస్తాయి.
  - అంతమాత్రాన భారత స్వాతంత్ర్య పోరాటంలో ఐఎన్ఎ పాత్ర మరి తక్కువేమీ కాదు. వారి వీరోచిత పోరాటం, అసమానమైన త్యాగం ప్రపంచ ప్రజల దృష్టిని ఆకర్షించాయి. పైగా బ్రిటిష్ వారి తరపున పోరాడుతున్న భారతీయ సిపాయిల్స్ కూడా వీరుపట్ల సానుభూతి పెల్లుబిగింది. దీంతో బ్రిటిష్ పాలన పట్ల భారతీయ సైనికుల విధేయత ప్రశ్నార్థకంగా మారిపోయింది.
  - ఆ మరుసటి ఏడాది జరిగిన రాయల్ ఇండియన్ నేవీ తిరుగుబాటు సందర్భంలో ఈ విషయం మనకు స్పష్టంగా కనిపిస్తుంది. బ్రిటిష్ వారు దేశానికి స్వాతంత్ర్యం తొందరగా ఇవ్వడానికి మరో తిరుగుబాటు తలెత్తకముందే దేశాన్ని విడిచిపోవాలనుకోవడం ఓ కారణంగా తెలుస్తుంది.
  - భారత జాతీయ సైన్యం సుభాష్ చంద్ర బోస్ నాయకత్వ పటిమనే కాకుండా, ఆయన దేశభక్తి కూడా నిదర్శనంగా నిలుస్తుంది. హిట్లర్ తో చర్చించినా, టోజోతో మాట్లాడినా భారత ప్రజాసేనకం స్వేచ్ఛా వాయువులు పిల్చుకోవాలన్నదే ఆయన ప్రధాన లక్ష్యంగా కనిపిస్తుంది. అందుకే కోట్లాది మంది భారతీయులు ఆయనను ఇప్పటికీ గౌరవిస్తున్నారు.

- రాయల్ ఇండియన్ నావికుల తిరుగుబాటు 1946, ఫిబ్రవరి 18-23 తేదీల మధ్య జరిగింది. ఆ సమయంలో దేశం మొత్తం నావికులకు బాసటగా నిలిచింది. అయితే దీనికి చరిత్రలో ప్రాధాన్యం దక్కలేదు.
- తమకు నాసిరకమైన ఆహారం పెడుతున్నారని, బ్రిటిష్ అధికారులు తమను అణచివేస్తున్నారని బొంబాయిలోని భారతీయ నావికులు (రేటింగ్స్ అంటారు) ఇచ్చిన ఫిర్యాదును కమాండర్ అధికారి కింగ్ బుట్టరాఖలు చేశాడు. దాంతో వారు ఫిబ్రవరి 18న నిరాహార దీక్ష చేపట్టారు. ఎవరూ పనికి వెళ్లేదు.
- ఈ సంఘటనతో నావికాదళంలో తిరుగుబాటు మొదలైంది. దీనికి ప్రధాన కేంద్రం బొంబాయి. సమ్మె మొదట ఐఎన్ఎస్ తల్వార్ నౌకలో ప్రారంభమైంది. ఆ

రాయల్ ఇండియన్ నావికుల తిరుగుబాటు

ఉద్యోగులతో సమాన వేతనాలతోపాటు ఇండోనేషియాలో ఉన్న భారతీయ సైనికులను వెనక్కి రప్పించాలి, భారత జాతీయ సైన్యం ఖైదీలను విడుదల చేయాలన్న డిమాండ్లను వారు ప్రభుత్వం ముందుంచారు.

- విషయం తెలుసుకొని బొంబాయికి చేరుకొన్న ఆర్మీలో గాడ్ ఫ్రే సమ్మె విరమించకపోతే నిరసనకారుల మీద బాంబులు కురిపించాల్సి వస్తుందని హెచ్చరించాడు. అప్పటి బ్రిటిష్ ప్రధాని క్లెమెంట్ అట్లీ కూడా నావికులు శాంతించకపోతే బొంబాయికి యుద్ధ విమానాలను పంపిస్తామని ప్రకటించాడు.
- ఈలోపు సమ్మె విషయం దేశంలోని ఇతర ప్రదేశాల నావికులకు కూడా చేరింది.

- కరాచీ, కలకత్తా, విశాఖపట్నంలో నావికులు ఫిబ్రవరి 20న సమ్మెకు దిగారు. ఇది ఆ తర్వాత కొచ్చిన్, అండమాన్ దీవులకు కూడా వ్యాపించింది.
- నావికులకు ఆర్మీ, వైమానిక దళంలోని భారతీయ సైనికులు కూడా తమ సంఘభావాన్ని తెలపడంతో సమ్మెకు దిగిన ఓడలను బ్రిటిష్ సైనికులు చుట్టుముట్టారు. నావికుల మీదికి ఫిరంగి గుళ్లు కురిపించారు. దీనికి నావికులు దీటుగా బదులిచ్చారు.
- పరిస్థితి తీవ్రరూపం దాల్చడంతో కమ్యూనిస్టు పార్టీ ఫిబ్రవరి 22న హర్షా జరపాలని ప్రజలకు సూచించింది. ఫలితంగా బొంబాయిలో మిల్లలన్నీ మూతబడ్డాయి. ప్రభుత్వ కార్యాలయాలు, దుకాణాలు తెరుచుకోలేదు.